

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003304

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-10-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Якущенко Юлія Миколаївна

2. Yuliia Yakushchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8169-1250

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 081 Право

Дата захисту: 14-12-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 7120

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17.01

Тема дисертації:

1. Адміністративно-правове регулювання сурогатного материнства в Україні
2. Administrative and legal regulation of surrogate motherhood in Ukraine

Реферат:

1. Дисертацію присвячено вивченню особливостей адміністративно-правового регулювання сурогатного материнства в Україні, а також формулюванню напрямків його вдосконалення. У результаті проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення та висновки, спрямовані на досягнення поставленої мети, основними з яких є нижченаведені. У роботі набули подальшого розвитку історичні аспекти появи та розвитку сурогатного материнства у світі: 1-й період (часи Стародавнього Єгипту, Стародавнього Риму та Месопотамії), 2-й період (XVII – середина XX ст.), 3-й період (із середини XX ст.), а також періодизація розвитку сурогатного материнства на території України: I період (1987–1992 рр.), II період (1992–2008 рр.), III період (2008–2013 рр.), IV період (з 2013 р. до сьогодні). Розкрито наявні етико-правові аспекти сурогатного материнства: релігійні та феміністичні погляди, об'єктивація й експлуатація жінок, комодифікація та продаж дітей, соціальна несправедливість, репродуктивний туризм, порушення біологічного «зв'язку матері та дитини», застосування сурогатного материнства не за медичними показаннями, генетичний скринінг і відбір потенційних ембріонів, уразливість потенційних батьків. Наголошено, що регулювання сурогатного

материнства повинне бути спрямоване на впорядкування суспільних відносин у цій сфері й захист сторін-учасників відносин із застосуванням цього методу ДРТ, вирішення питань безпеки, ефективності та якості медичної допомоги, створення рівних умов доступу до сурогатного материнства, а також для надавачів послуг ДРТ, оскільки існують фінансовий стимул і конкуренція між клініками, що позначається на ухваленні рішень. Визначено, що, зважаючи на коло відносин, які виникають з огляду на застосування сурогатного материнства, під останнім як об'єктом правового регулювання потрібно розуміти суспільні відносини, що виникають, змінюються й припиняються зважаючи на використання такого методу ДРТ, як сурогатне материнство, спрямовані на реалізацію та захист приватних інтересів біологічних батьків, сурогатних матерів, дітей, народжених у результаті застосування сурогатного материнства, і публічного інтересу держави. Охарактеризовано сучасний стан адміністративно-правового регулювання сурогатного материнства в Україні як цілеспрямованого впливу держави, здійснюваного уповноваженими нею суб'єктами за допомогою адміністративно-правових норм, на суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються з огляду на застосування процедури сурогатного материнства як методу ДРТ, з метою їх упорядкування, створення умов для реалізації публічних і приватних інтересів суб'єктів зазначених відносин, а також їх охорони та захисту, зокрема, через застосування заходів державного примусу. Наголошено, що для України відкритим є питання ратифікації Конвенції про захист прав і гідності людини у зв'язку з використанням досягнень біології та медицини, що засвідчить її готовність захищати права й гідність людини зважаючи на застосування ДРТ та встановлення відповідальності за їх порушення. Зроблено висновок, що законодавство України, яке регулює сферу ДРТ, не охоплює всіх аспектів сурогатного материнства. З огляду на дилеми щодо останнього наголошено на необхідності визначення чітких інструментів їх мінімізації під час розроблення профільного законодавчого акта. Удосконалено розуміння й класифікацію принципів адміністративно-правового регулювання сурогатного материнства в Україні як основних вихідних положень, що визначають характер та напрямки адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, які виникають у процесі застосування методу сурогатного материнства й спрямовані на забезпечення їх відповідності інтересам держави, суспільства та окремої людини. Класифіковано суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері сурогатного материнства за критерієм наявності владних повноважень на дві групи: 1) суб'єкти, що мають владні повноваження у сфері застосування ДРТ, зокрема сурогатного материнства: Верховна Рада України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Кабінет Міністрів України, МОЗ України, Міністерство соціальної політики України, місцеві державні адміністрації, суди; 2) суб'єкти, які не мають владних повноважень у сфері застосування ДРТ, зокрема сурогатного материнства: заклади охорони здоров'я незалежно від форми власності, їх керівники та медичні працівники, громадяни України, іноземні громадяни, які мають намір скористатися такими послугами, сурогатна мати, посередники.

2. The dissertation is devoted to the study of the peculiarities of the administrative and legal regulation of surrogate motherhood in Ukraine, as well as to the formulation of directions for its improvement. As a result of the conducted research, new scientific provisions and conclusions aimed at achieving the set goal were formulated, the main of which are the following. In the work, the historical aspects of the appearance and development of surrogate motherhood in the world were further developed: the 1st period (the times of Ancient Egypt, Ancient Rome and Mesopotamia), the 2nd period (XVII – mid-XX centuries), the 3rd period (from the middle XX century), as well as the periodization of the development of surrogate motherhood on the territory of Ukraine: I period (1987–1992), II period (1992–2008), III period (2008–2013), IV period (from 2013 until today). The available ethical and legal aspects of surrogacy are revealed: religious and feminist views, objectification and exploitation of women, commodification and sale of children, social injustice, reproductive tourism, violation of the biological “mother-child connection”, use of surrogacy not for medical reasons, genetic screening and selection of potential embryos, vulnerability of potential parents. It was emphasized that the regulation of surrogacy should be aimed at regulating social relations in this area and protecting the parties involved in relations with the use of this method of ART, solving issues of safety, efficiency and quality of medical care, creating equal conditions of access to surrogate motherhood, as well as for providers of ART services, as there is a financial incentive and competition between

clinics, which affects decision-making. It was determined that, taking into account the range of relations that arise due to the use of surrogate motherhood, the latter as an object of legal regulation should be understood as social relations that arise, change and terminate due to the use of such a method of ART as surrogate motherhood, aimed at implementation and protection of the private interests of biological parents, surrogate mothers, children born as a result of using surrogate motherhood, and the public interest of the state. The current state of the administrative and legal regulation of surrogate motherhood in Ukraine is characterized as a purposeful influence of the state, carried out by its authorized subjects with the help of administrative and legal norms, on social relations that arise, change and terminate due to the application of the procedure of surrogate motherhood as a method of ART, in order to organize them, create conditions for the realization of public and private interests of the subjects of the specified relations, as well as their protection and protection, in particular, through the use of state coercion measures. It was emphasized that the issue of ratification of the Convention on the Protection of Human Rights and Dignity in Connection with the Use of the Achievements of Biology and Medicine is an open issue for Ukraine, which will prove its readiness to protect the rights and dignity of a person in view of the application of ART and the establishment of responsibility for their violation. It was concluded that the legislation of Ukraine, which regulates the sphere of ART, does not cover all aspects of surrogate motherhood. Given the dilemmas regarding the latter, the need to define clear tools for their minimization during the development of a relevant legislative act is emphasized. The understanding and classification of the principles of administrative and legal regulation of surrogate motherhood in Ukraine as the main starting provisions that determine the nature and directions of administrative and legal regulation of social relations that arise in the process of applying the method of surrogate motherhood and are aimed at ensuring their compliance with the interests of the state, society and individual a person Subjects of administrative and legal relations in the field of surrogacy are classified into two groups according to the criterion of the presence of authority: 1) subjects who have authority in the field of application of ART, in particular surrogacy: the Verkhovna Rada of Ukraine, the Commissioner of the Verkhovna Rada of Ukraine for Rights person, Cabinet of Ministers of Ukraine, Ministry of Health of Ukraine, Ministry of Social Policy of Ukraine, local state administrations, courts; 2) entities that do not have authoritative powers in the field of application of ART, in particular surrogate motherhood: health care institutions regardless of the form of ownership, their managers and medical workers, citizens of Ukraine, foreign citizens who intend to use such services, surrogates mother, mediators.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Oleg M. Reznik, Yulia M. Yakushchenko. Legal Considerations Surrounding Surrogacy in Ukraine. *Wiadomosci Lekarskie*. 2020. Vol. LXXIII, No. 5: P. 1048-1052.
- Якущенко Ю. М. Еволюція сурогатного материнства: правовий аспект. *Правові горизонти*. 2020. Вип. 21 (34). С. 41-46.
- Якущенко Ю. М. Принципи адміністративно-правового регулювання сурогатного материнства в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. С. 418-421.
- Якущенко Ю. М. Суб'єкти адміністративно-правових відносин у сфері сурогатного материнства в Україні. *Держава та регіони*. 2021. № 3. С. 77-82.

- Nadiia Horobets, Yuliia Yakushchenko. Different Legal Approaches to the Regulation of Surrogacy in Ukraine and Baltic States. Journal of International Legal Communication. 2022. Vol. 4, No. 1. P. 55–64.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Резнік Олег Миколайович

2. Oleh Reznik

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4569-8863

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Харківська, буд. 116, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Теремецький Владислав Іванович

2. Vladyslav I. Teremetskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13530946

Місцезнаходження: бул. Тараса Шевченка, буд. 60, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косиця Ольга Олексіївна

2. Olha Kosytsia

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5781-780X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дослідницька служба Верховної Ради України

Код за ЄДРПОУ: 22907278

Місцезнаходження: пров. Несторівський, 4, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Верховна Рада України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Логвиненко Євгенія Сергіївна

2. Evgeniya Logvinenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7687-843X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юшкевич Олена Геннадіївна

2. Elena G. Yushkevich

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0024-6070

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бурдін Михайло Юрійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бурдін Михайло Юрійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна